

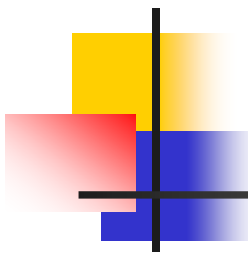
3. Max Weber

Protestantská etika a duch
kapitalismu

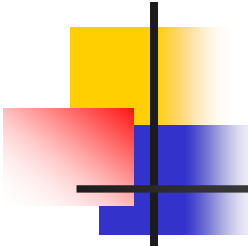
Max Weber (1864 - 1920)

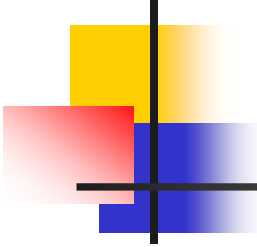
Max Weber (1864 - 1920)

- Největší klasik sociologie, nejinspirativnější, nejcitovanější...
- Působí v období vzestupu podnikatelských kruhů v Německu ve poslední třetině 19. stol., reálnou politickou moc ale drželi stále junkeři (feudální velkostatkáři) – politický konflikt.
- Masivní industrializace, vzestup dělnické třídy (70. léta), státní byrokracie, nacionalismus

Max Weber (1864 - 1920)

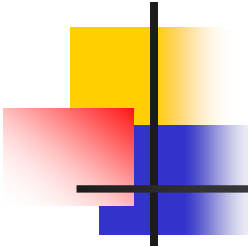
- Vliv Friedricha Nietzscheho
 - negativní hodnocení osvíceneckého ideálu – proces vzestupu rozumu vede k převládnutí účelové racionality nad hodnotovou racionalitou.
- Inspirace i polemika s marxismem
 - zájem o lidské jednání v konkrétním historickém a sociálním kontextu, souhlas Marxovou kritikou idealistické německé filosofie
 - Weber odmítal teorii společenských stádií, učení o základně a nadstavbě, třídní boj, socialismus, názory, že stát je nástrojem ekonomicky dominantní třídy...

Max Weber (1864 - 1920)

Dílo:

- Protestantská etika a duch kapitalismu
- Hospodářství a společnost

Max Weber (1864 - 1920)

- Typy legitimního „panství“:
 - Tradiční
 - Charismatické
 - Legální
- Souvislost mezi protestantskou etikou a vznikem kapitalismu
- Sociální jednání
- Koncepce ideálního typu
- Odkouzlení světa, racionalita moderní společnosti

Max Weber – analýza byrokracie a organizace

- Organizace představují způsob, jak pravidelně koordinovat lidi nebo produkty jejich práce v prostoru a v čase
- Všechny rozsáhlé organizace mají byrokratický charakter
- Expanze byrokracie v moderní společnosti je nevyhnutelná
- Weber vykonstruoval „ideální typ“ byrokratické instituce

Max Weber – „ideální typ“ byrokratické organizace:

- 1) Jasná hierarchie pravomocí
- 2) Jednání se řídí psanými pravidly
- 3) Úředníci pracují na plný úvazek a dostávají plat
- 4) Práce je striktně oddělena od soukromého života
- 5) Úředníci nejsou vlastníci prostředků, které používají

Max Weber – sociologie náboženství

- Weber se pustil do systematického studia náboženství v celosvětovém měřítku, čímž si stanovil úkol takového rozsahu jako nikdo před ním. Weber soustředil svou pozornost zejména k hlavním světovým náboženstvím. Podrobně se zabýval hinduismem, buddhismem, taoismem, judaismem. Zejména však provedl důkladnou analýzu vlivu křesťanství na vývoj západní civilizace. V dokončení zamýšlené studie o islámu mu zabránila předčasná smrt.

Max Weber – sociologie náboženství

- Východní náboženství představují pro vznik kapitalismu nepřekonatelnou překážku, díky jiným hodnotovým orientacím
- Např.: hinduismus, jehož základní hodnotou je uniknout strádání hmotného světa a dosáhnout vyššího stupně duchovní existence, nikoliv ovládnutí tohoto světa. Hinduismus dokonce považuje hmotnou realitu za závoj skrývající skutečné poznání, k němuž by lidé měli směřovat své úsilí.

Weber: náboženství a hospodářství

- Ve většině společností ekonomicky dominují protestanti nad katolíky
- Souvisí náboženská příslušnost s ekonomickými jevy? Je jejich příčinnou nebo následkem?
- Podnikatelský duch je spojen se zbožností protestantismu, zejména kalvínského. Ještě v silnější míře to platí o různých sektách, např. kvakerech, mennonitech, pietistech
- Katolický tradicionalismus v kombinaci s autoritářskou monarchií rozvoj kapitalismu naopak brzdí.
- Protestantský étos práce jako sebeúčelu, specifický pro ideologii přísných protestantských směrů. Člověk je povinen zvětšovat svůj kapitál a to pouze pro zisk sám, aniž by vydělané prostředky vydával na uspokojení svých životních potřeb.

Weber: náboženství a hospodářství

- protestantské učení o predestinaci - člověku je již od narození předurčeno, zda bude spasen či nikoliv, což způsobovalo úzkost a strach běžných věřících.
- vznikl takový výklad predestinace, jenž považoval úspěch v povolání za její projev - takže věřící, aby dokázali sobě i ostatním, že jsou předurčeni ke spáse, se obrátili k dravému podnikání